

Effectiviteit van PMTO in de praktijk

Uitkomsten juni 2019 – juni 2020

Sinds 2006 kunnen ouders van kinderen met ernstige gedragsproblemen in de basisschoolleeftijd (4-12 jaar) en in de pubertijd (12-15 jaar) PMTO benutten om het probleemgedrag van hun kinderen om te buigen en hen gericht te sturen en stimuleren. Van iedere behandeling worden bij aanvang en afsluiting gegevens verzameld over de gedragsproblemen van het kind en de door ouders ervaren belasting door de opvoeding en factoren die daarmee samenhangen. In deze factsheet worden de gegevens gebundeld over de periode juni 2019 tot juni 2020. Dit geeft inzicht in de effecten van PMTO in de dagelijkse praktijk.

Effecten van PMTO over de periode juni 2019– juni 2020

Bij **aanvang** van PMTO wordt vooral het **externaliserende** gedrag, zoals opstandig, agressief en grensoverschrijdend gedrag van het kind als **ernstig problematisch** ervaren. Daarnaast ervaren veel informanten de **opvoeding** en aspecten die daarmee samenhangen (met name te weinig vaardigheden om adequate controle over het kind te hebben en de relatie met het kind) als **zeer belastend**. Moeders zijn **ongelukkig** met zichzelf en haar levensomstandigheden. Aan het **eind** van de **PMTO-behandeling** zijn de externaliserende gedragsproblemen van het kind **verminderd** en wordt het externaliserende gedrag niet meer als problematisch ervaren. Ook de belasting die ouders ervaren rondom de opvoeding is verminderd. Vaders en moeders informanten ervaren een **minder zware belasting**, ze voelen zich **competenter** in de opvoeding en ze hebben een **betere relatie met hun kind**. Moeders voelen zich **gelukkiger** met zichzelf en hun levensomstandigheden.

PMTO in Nederland

Op veel plekken in Nederland is PMTO beschikbaar. In 2020 bieden acht instellingen in de jeugdzorg en jeugd-GGZ PMTO aan. Sinds 2006 hebben ruim **3000** gezinnen van dit aanbod gebruik gemaakt.

Het Kenniscentrum PMTO Nederland heeft van zeven instellingen gegevens ontvangen over de behandelingen die in de periode juni 2019 tot juni 2020 zijn uitgevoerd.

De Bascule

Jeugdhulp Friesland

Entrea - Lindenhout

Pactum

De Rading

Yorneo

Elker

Effecten van PMTO: de meetinstrumenten

Om de effecten van PMTO te meten vullen ouders twee vragenlijsten in. De ernst van de gedragsproblemen van het kind wordt gemeten met de **CBCL (Child Behavior CheckList)**. De belasting die ouders ervaren in de opvoeding en factoren die daarmee samenhangen worden gemeten met de **OBVL (OpvoedingBelasting VragenLijst)**. Ouders vullen de vragenlijsten op twee momenten in: bij aanvang van de behandeling en bij afsluiting van de behandeling.

PMTO in 2020: minder metingen uitgevoerd

De instellingen die PMTO uitvoeren hebben een lange traditie van meten en reflecteren op de bereikte resultaten. Er zijn over de jaren heen dan ook veel trajecten gevolgd. Het is opvallend dat dit jaar aanzienlijk minder metingen zijn uitgevoerd dan voorgaande jaren. Deze daling in aantal metingen is bij alle instellingen zichtbaar. De intrede van het Corona-virus in de eerste helft van 2020 en de beperkingen die dat met zich meebracht, zijn hier debet aan. Het Kenniscentrum PMTO en de uitvoerende instellingen zetten zich voor de periode 2020-2021 daarom in op het borgen van de evaluatietraditie en het verhogen van het aantal metingen.

Gedragsproblemen bij aanvang, de CBCL

Over de periode juni 2019 – juni 2020 is door **150 informanten** de CBCL bij aanvang en bij afsluiting van de behandeling ingevuld (84 moeders, 43 vaders, 13 pleegmoeders en 10 pleegvaders).

Gemiddeld genomen blijkt uit de CBCL dat alle informanten (zeer) problematische **externaliserende** gedragsproblemen bij het kind ervaren. Het gaat dan om opstandig, agressief en grensoverschrijdend gedrag. Moeders, vaders en pleegmoeders ervaren het **gedrag van het kind over het algemeen** als ernstig problematisch. Zij zien naast de externaliserende gedragsproblemen, ook sociale problemen, denkproblemen en aandachtsproblemen.

Van 176 moeders, 105 vaders, 28 pleegmoeders en 22 pleegvaders is in ieder geval een startmeting beschikbaar. Als we kijken naar hoeveel procent hen het gedrag als zeer problematisch ervaren, dan zien we dat 77% van de moeders, 71% van de vaders, 82% van de pleegmoeders en 64% van de pleegvaders het **externaliserende** gedrag als (zeer) problematisch ervaren.

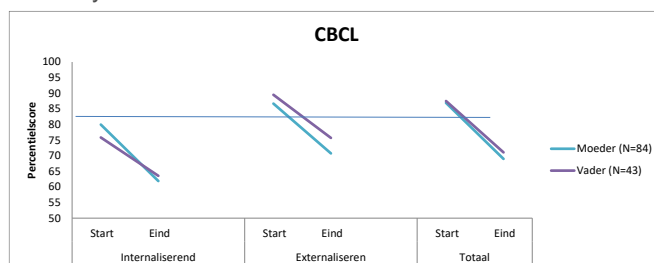
Daarnaast ervaren 62% van de moeders, 56% van de vaders, 61% van de pleegmoeders en 41% van de pleegvaders het **internaliserende** gedrag als (zeer) problematisch. 74% van de moeders, 70% van de vaders, 71% van de pleegmoeders en 64% van de pleegvaders zijn van mening dat het **gedrag van het kind in het algemeen** (zeer) problematisch is.

Samengevat wijzen deze getallen erop dat veel informanten problemen ervaren met het gedrag van het kind.

Gedragsverandering

In onderstaande grafiek wordt de gemiddelde score op drie schalen van de CBCL weergegeven. De grenswaarde is 83. Vanaf deze score wordt de mate van probleemgedrag als kritisch of klinisch gezien. Dat wil zeggen dat het gedrag als bovengemiddeld problematisch of zelfs zeer problematisch wordt ervaren.

Alleen van moeders (N=84) en vaders (N=43) zijn voldoende vragenlijsten beschikbaar om betrouwbare uitspraken te doen over ervaren gedragsverandering. Daarom worden alleen deze informanten meegenomen in de analyse van de behandel-effecten.

Moeders en vaders ervaren een **afname van het externaliserende, internaliserende** en het **totale probleemgedrag** van het kind. Moeders en vaders ervaren een **middelgroot tot groot positief effect** op het externaliserende probleemgedrag, maar ook op het gedrag van het kind in het algemeen. De daling in **internaliserend probleemgedrag** wordt door vaders en moeders als **klein tot middelgroot** ervaren.

Type probleemgedrag	Effectgrootte per informant	
	Moeder	Vader
Externaliserend	0,68	0,76
Internaliserend	0,61	0,45
Totaal	0,74	0,88

Roze = groot effect, blauw=middelgroot effect, grijs=klein effect

Kortom, moeders en vaders ervaren door de PMTO-behandeling een **verbetering in het externaliserende, internaliserende en totale gedrag van hun kind!**

Ervaren opvoedingsbelasting bij aanvang, de OBVL

Over de periode juni 2019 – juni 2020 is van **89 informanten** de OBVL bij aanvang en afsluiting beschikbaar (53 moeders, 23 vaders, 8 pleegmoeders en 5 pleegvaders).

Gemiddeld genomen ervaren moeders de **opvoeding** en aspecten die daarmee samenhangen als heel **belastend**. Daarnaast geven moeders, vaders, pleegmoeders en pleegvaders gemiddeld genomen aan dat zij over **te weinig vaardigheden** beschikken om het kind op te voeden. Moeders en pleegvaders ervaren daarnaast de **relatie met het kind** als belastend en problematisch.

Onderstaande tabel laat zien hoeveel informanten waarvan in ieder geval een startmeting beschikbaar was de opvoeding en aspecten die daarmee samenhangen als zeer problematisch ervaren (roze > 50% en grijs <50% van de informanten ervaart het aspect als (zeer) problematisch).

	Moeder (N=131)	Vader (N=80)	Pleegmoeder (N=25)	Pleegvader (N=20)
Opvoedingscompetentie	84%	85%	84%	80%
Opvoeder-Kindrelatie	75%	64%	80%	75%
Depressieve stemmingen	73%	66%	68%	35%
Rolbeperking	38%	35%	67%	20%
Gezondheidsklachten	63%	35%	36%	5%
Totale OBVL-score	83%	71%	84%	60%

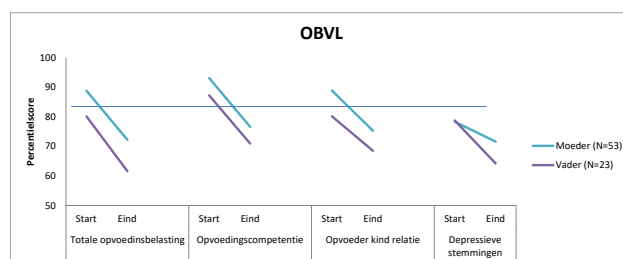
In bovenstaande tabel is te zien dat eerder genoemde aspecten van de opvoeding door veel informanten als problematisch wordt ervaren. Daarnaast zijn meer dan de helft van de moeders, vaders en pleegmoeders **ongelukkig** met zichzelf en hun levensomstandigheden.

Met de verzamelde data van deze groep kinderen is natuurlijk nog veel meer te onderzoeken. Heeft u een vraag? Mail dan naar j.tjaden@piresearch.nl

Verandering in ervaren opvoedingsbelasting

In onderstaande grafiek wordt de gemiddelde score weergegeven op die schalen van de OBVL waarop bij aanvang problemen werden ervaren (zowel gemiddeld genomen als wanneer meer dan de helft van de informanten dit als probleem ervoer). De grenswaarde is 83, vanaf deze score wordt de score als kritisch of klinisch gezien. Dat wil zeggen dat de ervaren belasting bovengemiddeld problematisch tot zeer problematisch is.

Alleen van moeders (N=53) en vaders (N=23) zijn voldoende vragenlijsten beschikbaar om betrouwbare uitspraken te doen. Daarom worden alleen deze informanten meegenomen in de analyse van de behandel-effecten.

Bij afsluiting van de behandeling ervaren moeders en vaders de opvoeding en aspecten die daarmee samenhangen **minder als een belasting** (middelgroot effect), zij voelen zich **competenter** in de opvoeding (middelgroot tot groot effect) en zij ervaren een **betere relatie met hun kind** (middelgroot effect). Moeders en vaders voelen zich bij afsluiting van de behandeling **gelukkiger** met zichzelf en hun levensomstandigheden (klein tot middelgroot effect).

Voor alle significante bevindingen wordt de effectgrootte in onderstaande tabel weergegeven.

Aspect van de opvoeding	Effectgrootte per informant	
	Moeder	Vader
Opvoedingscompetentie	0,90	0,77
Opvoeder-Kind Relatie	0,70	0,53
Depressieve stemmingen	0,28	0,61
Totale OBVL-score	0,77	0,67

Roze = groot effect, blauw = middelgroot effect, grijs = klein effect, ns = niet significant.

Overkoepelende conclusie

Over het geheel genomen heeft PMTO dus niet alleen een **positief effect** op het gedrag van het kind, maar eveneens op de **mate** waarin moeders en vaders de opvoeding en aspecten die daarmee samenhangen als een **belasting** ervaren.